

โพสต์ทูเดย์

Post Today
Circulation: 320,000
Ad Rate: 1,100

Section: First Section/การเมือง

วันที่: อาทิตย์ 13 พฤศจิกายน 2559

ปีที่: 14

ฉบับที่: 5029

หน้า: A1(ซ้าย), A4

Col.Inch: 218.24Ad Value: 240,064

PRValue (x3): 720,192

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: สัมภาษณ์พิเศษ: พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

การเมือง

A4

๙ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

■ ทีมข่าวการเมืองโพสต์ทูเดย์

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

จากหนังสือเรื่อง “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับคณะองคมนตรี” ซึ่งจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธ.ค. 2554 **ธำนิทร์ กรียวิเชียร** อดีตนายกรัฐมนตรีนครที่ 14 ได้ถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์ในฐานะองคมนตรี นับตั้งแต่เมื่อครั้งที่ สัญญาธรรมศักดิ์ ประธานองคมนตรี ได้นำเข้าเฝ้าฯ เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่องคมนตรี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 19 ธ.ค. 2520 มีเนื้อหาที่น่าสนใจดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 2489 และเสด็จเข้าการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลปัจจุบัน แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ โดยสมบูรณ เมื่อวันที่ 5 พ.ค. 2493 ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ในการนี้พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการ ความว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” นับแต่นั้นมา เป็นเวลากว่า 6 ทศวรรษแล้ว ที่พระองค์ทรงทุ่มเทวรกาย พระวรกาย ปฏิบัติพระราชกรณียกิจ

น้อยใหญ่นานัปการ โดยมีได้ทรงอยู่อย่างพระเกษมสำราญดังที่พระมหากษัตริย์ควรจะได้รับ ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงของประเทศชาติและเพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรชาวไทย สมดังพระปฐมบรมราชโองการที่ได้พระราชทานไว้ทุกประการ

เมื่อผมพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในปี 2520 ช่วงนั้นลี้ภัยอยู่เหมือนกันว่าจะทำอะไรต่อไปดี ผมไม่ได้คิดจะกลับไปเป็นผู้พิพากษาอีก แม้จะผูกพันกับวงการนี้มาช้านาน เหตุเพราะได้ตัดสินใจลาออกมาเพื่อทำงาน

โพสต์ทูเดย์

Post Today
Circulation: 320,000
Ad Rate: 1,100

Section: First Section/การเมือง

วันที่: อาทิตย์ 13 พฤศจิกายน 2559

ปีที่: 14

ฉบับที่: 5029

หน้า: A1(ซ้าย), A4

Col.Inch: 218.24Ad Value: 240,064

PRValue (x3): 720,192

ศิลปิน: สีสี่

หัวข้อข่าว: สัมภาษณ์พิเศษ: พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ทางการเมืองแล้ว จึงปรึกษาหารือกับ
สมเด็จพรพรหมกว่าจะตั้งสำนักงาน
ทนายความดีหรือไม่ แต่ยังไม่ทันได้
ลงมือทำอะไรให้เป็นรูปเป็นร่าง ผมก็ได้
รับทราบข่าวอันเป็นมงคลสูงสุดแก่ชีวิต
และวงศ์ตระกูล คือ ผมได้รับพระราชทาน
พระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น
องคมนตรี เมื่อวันที่ 17 ธ.ค. 2520

พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การได้สนองพระมหากรุณาธิคุณ
เบื้องพระยุคลบาทมาช้านาน ทำให้ผม
ตระหนักในพระอัจฉริยภาพของพระองค์
ในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการปกครอง
การพัฒนา การเกษตร ศิลปวัฒนธรรม
ดนตรี การกีฬา ภาษาไทย และโดย
เฉพาะอย่างยิ่ง พระอัจฉริยภาพด้าน
กฎหมาย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้
ทรงเป็นนักกฎหมายโดยวิชาชีพ แต่ทรง
เข้าถึงแก่นแท้และจิตวิญญาณของ
กฎหมายอย่างแท้จริง พระอัจฉริยภาพ
ของพระองค์เป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่ผม
อยู่เสมอ จากพระบรมราชวินิจฉัยฎีกา
ขอพระราชทานอภัยโทษในคดีต่างๆ
หรือจากพระราชกระแสเกี่ยวกับปัญหา
ทางด้านกฎหมายที่พระราชทานให้
คณะองคมนตรีพิจารณา

นอกจากนี้ พระราชดำรัสและ
พระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานใน
หลายโอกาส ยังแสดงให้เห็นที่ประจักษ์
แก่นักกฎหมายและบุคคลทั่วไปถึง
พระอัจฉริยภาพทางกฎหมายอันลึกซึ้ง
ยิ่งนัก ซึ่งเราอาจเรียนรู้อุดมการณ์
เจตนารมณ์ และหลักการของกฎหมาย
ตลอดจนข้อบกพร่องของกฎหมาย หรือ
แม้กระทั่งข้อจำกัดของผู้ใช้กฎหมาย
จากพระองค์ได้เป็นอย่างดี บ่อยครั้งที่
พระองค์ทรงชี้ทางสว่างให้นักกฎหมาย
ได้เห็นช่องทางที่จะแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวบทกฎหมายและ
ในตัวนักกฎหมายเอง

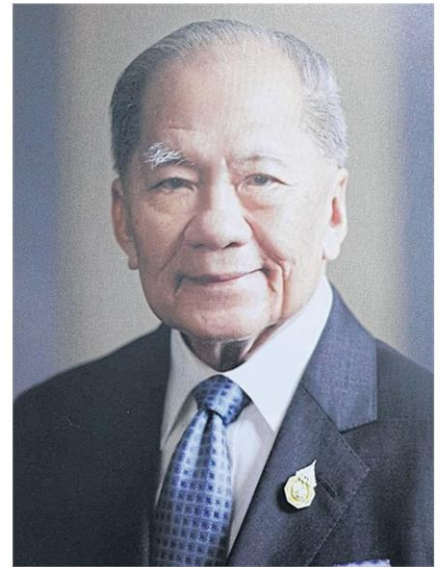
ประสบการณ์ในฐานะนายกรัฐมนตรี (8 ต.ค. 2519-20 ต.ค. 2520)

ช่วงเวลาที่ผมเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น เป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทย
กำลังเผชิญกับภัยคอมมิวนิสต์ ทั้ง
ภายในประเทศและภายนอกประเทศ ใน
ขณะเดียวกันการบริหารราชการแผ่นดิน
ด้านอื่นๆ ก็ต้องดำเนินไปพร้อมกัน
นับเป็นช่วงเวลาที่ยากลำบากสำหรับ
ประเทศไทย ผมจึงขอแนะนำประสบการณ์
ในครั้งนั้นมาเล่าสู่กันฟังถึงการนำพาบ้าน
เมืองให้ผ่านพ้นภัยด้วยพระบารมีและ
แนวพระราชดำริอันทรงคุณค่า ซึ่งเป็น
ที่มาของโครงการพัฒนาที่หลากหลาย
เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวไทย

ก่อนอื่นผมต้องขอเล่าถึงความ
ประทับใจในวันแรกที่ผมได้รับพระราชทาน
พระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าฯ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระราชวัง
บางปะอิน เพื่อเข้ากราบบังคมทูลรายงาน
สถานการณ์บ้านเมืองที่เป็นอยู่ใน
ขณะนั้น ผมรู้สึกพิศวงมากที่พระองค์
ไม่ทรงถือพระองค์เลย พระราชทาน
พระบรมราชวโรกาสให้ผมเข้าเฝ้าฯ ใน
ห้องทรงงานซึ่งจัดอย่างเรียบง่าย ไม่มี
เครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งอย่างใด
ทั้งสิ้น นอกจากโต๊ะทรงพระอักษรเดี่ยวๆ
เพื่อประทับทรงงานกับพินเท้านั้น โต๊ะ
ทรงพระอักษรตัวนั้นมีขนาดประมาณ
1.20x1.20 เมตร มีเครื่องทรงพระอักษร
ที่จำเป็นวางอยู่บนโต๊ะทรงพระอักษร
เพียงไม่กี่ชิ้น ดินสอสวนมากล้นทุกด้าม
แท่งมีด้ามต่อเพื่อให้เหลาได้จนเกือบ
หมดไส้ รอบๆ ห้องทรงงานเรียงรายไป
ด้วยม้วนแผนที่ พระองค์ทรงมัลลัส
จริงๆ และพระตำหนักแห่งอื่นๆ ที่ผมมี
โอกาสไปเข้าเฝ้าฯ อาทิ พระตำหนัก
จิตรลดารโหฐาน พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์
พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์
ก็ตกแต่งอย่างเรียบง่ายเช่นเดียวกัน

จอมยุทธ์จอมทัพไทย

ช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญ
ศึกหนักจากภัยคอมมิวนิสต์ทั้งภายใน
และภายนอกประเทศนั้น พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงมีบทบาทสำคัญที่สุด
ในการตัดสินใจของชาติ เพราะพสกนิกร
ทั้งหลายต่างเฝ้ามองว่า พระประมุข

ของชาติจะมีพระบรมราชวินิจฉัยหรือมี
พระราชปรารภอย่างไร ในครั้งนั้น
พระองค์ทรงแสดงออกด้วยน้ำพระราช
หฤทัยอันเด็ดเดี่ยวและแจ่มแจ้ง ดังที่
ปรากฏในเพลงพระราชนิพนธ์ 2 เพลง
ที่เริ่มบรรเลงทั่วประเทศในขณะนั้น
คือ เพลง “ความฝันอันสูงสุด” อันมี
เนื้อเพลงตอนหนึ่งว่า “...ขอสู้ศึกทุกเมื่อ
ไม่หวั่นไหว ขอทนทุกข์รุกรมโหมกายใจ
ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจเทนง...”

และเพลง “เราสู้” ซึ่งมีเนื้อหาเพลง
มาจากพระราชดำรัสที่พระราชทาน
แก่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติและ
คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย ข้าราชการ
ทหาร ตำรวจ และพลเรือน ซึ่งมาเฝ้า
ทูลละอองธุลีพระบาทในยามบ้านเมือง
กำลังเผชิญหน้าส่วหน้าขวานนั่นเอง

การที่ทรงประกาศศึกเพื่อปกป้อง
แผ่นดินไทยในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถ พระราชโอรสและ
พระราชธิดาทุกพระองค์มิได้ทรงหวั่น
เกรงภัยอันตรายใดๆ จากอริราชศัตรูเลย
แม้แต่น้อย หากแต่ทรงแสดงให้เห็น
ที่ประจักษ์แก่ทุกฝ่ายในน้ำพระราชหฤทัย
อันเด็ดเดี่ยวและหาญกล้า ดังเช่น ทรง
สร้างและประทับ ณ พระตำหนักกลาง
ดงผู้ก่อการร้าย มีพระตำหนักภูพานราช
นิเวศน์ และพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์
เป็นต้น

พระผู้ทรงมุ่งมั่นเพื่อประโยชน์สุข แห่งมหาชนชาวไทย

“...ความสุขความสวัสดิ์ของข้าพเจ้า
จะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยบ้านเมืองของเรา มี
ความเจริญมั่นคงเป็นปกติสุข...”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนอกจาก
จะมีพระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญแล้ว
ยังมีพระราชอำนาจตามนิติราชประเพณี
แห่งการบริหารราชการแผ่นดินต่อนายก
รัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลอีก 3
ประการ คือ พระราชอำนาจในการที่จะ
ทรงรับการปรึกษาหารือและพระราชทาน
พระราชดำรัสแนะนำ (THE RIGHT TO
BE CONSULTED) พระราชอำนาจใน
การที่จะพระราชทานขวัญและกำลังใจ
(THE RIGHT TO ENCOURAGE) และ
พระราชอำนาจในการที่จะพระราชทาน
พระราชดำรัสเตือน (THE RIGHT TO
WARN)

แม้ว่าพระองค์จะมีพระราชอำนาจ
ดังกล่าว พระองค์ก็มีเคยทรงใช้พระราช
อำนาจเหล่านั้นเพื่อประโยชน์ส่วนพระองค์
เลย หากแต่ทรงใช้ไปในทางที่จะเกิด
ประโยชน์สุขแก่บ้านเมืองเท่านั้น ดังนั้น
แม้ตามนิติราชประเพณีนายกรัฐมนตรี
ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชมติ
หรือพระราชดำรัสแนะนำหรือตักเตือน
ก็ตาม แต่ในความเป็นจริง นายกรัฐมนตรี
แต่ละคนก็ล้วนกระตือรือร้นที่จะรับ
ใส่เกล้าใส่กระหม่อมและสนองพระราช
กระแสและพระราชดำรัสเสมอมา อัน
นำมาซึ่งความวัฒนาสถาพรของบ้าน
เมืองนานัปการ

เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาว กรุงเทพฯ

“...ขอเถิดอนุสาวรีย์อย่าเพิ่งสร้าง
สร้างถนนดีกว่า สร้างถนน เรียกว่า
วงแหวน เพราะมันเป็นความฝัน เป็น

ความฝันมาตั้งนานแล้ว เกือบ 40 ปี
อยากสร้างถนนวงแหวน...”

นี่คือพระราชดำรัสตอบอดีต
ผู้บัญชาการทหารบกและอดีตรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่กราบบังคม
ทูลพระกรุณาว่า รัฐบาลจะขอพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตสร้างพระบรมราชานุ
สรณ์ น้อมเกล้าฯ ถวายเนื่องในมหา
มงคลสมัยพระราชพิธีราชาภิเษก ที่ทรง
ครองสิริราชสมบัติครบ 25 ปี

เรื่องที่นำใครครวญ

นอกเหนือจากเรื่องงานในหน้าที่
แล้ว ผมยังพิศวงใจในสิ่งหนึ่งซึ่งผา
สึงเกตมานานปีด้วยว่า ไม่ว่าสถานการณ์
บ้านเมืองจะวิกฤตสักปานใด พระองค์
ไม่เคยทรงหวั่นไหว และมีพระบรมราช
วินิจฉัยแก้ไขวิกฤตการณ์ของบ้านเมือง
ตามกรอบแห่งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
ให้คลี่คลายและผ่านพ้นไปได้ด้วยดี
เสมอมา อีกทั้งเมื่อมีผู้ใดจบบ้างล่ง
ละเมิดพระองค์ ไม่ว่าจะเป็นโดยการบิดเบือน
สถานการณ์ หรือข้อเท็จจริงต่างๆ หรือ
โครงการปั่นน้ำเป็นตุ้ม จะเห็นที่ประจักษ์
แจ้งทั่วกันว่าไม่เคยทรงตอบโต้หรือทรง
มีปฏิกิริยาในทางใดๆ ทั้งสิ้น

ตลอดระยะเวลากว่า 65 ปี แห่งการ
ครองสิริราชสมบัติ พระองค์ทรงดำรง
คงมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม และทรง
แน่วแน่ในอันที่จะทรงบำเพ็ญพระราช
กรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ สมดัง
พระราชปณิธานในพระปฐมบรมราชโองการ
อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ด้วยพระพลัง
แห่งพระจิตอันหนักแน่นเด็ดเดี่ยว มั่นคง
และด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่บริสุทธิ์
ผุดผ่อง สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการส่งเสริม
พระบารมีในพระองค์ ซึ่งสูงส่งและสถล
อยู่แล้วให้ยั่งยืนต่อไปชั่วกาลนาน ^{PT}

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรผู้ยากไร้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นการณ์ไกลในอนาคตว่า ยิ่งนานวันชาวไร่ชาวนาจะยิ่งไม่มีที่ดินทำกิน เพราะความยากจนของเขาเหล่านี้ พวกที่เคยมีที่ดินต้องยอมสูญเสียกรรมสิทธิ์ให้แก่นายทุน และกลายมาเป็นผู้เช่าหรือไร้ที่ดินทำกินในที่สุด จึงมีพระราชดำริที่จะปฏิรูปที่ดินทำกินเพื่อช่วยราษฎรที่ยากจนให้มีที่ดินทำกินตลอดไปชั่วลูกชั่วหลาน โดยทรงดำเนินโครงการเป็นแบบอย่าง เริ่มจาก “โครงการจัดสรรและพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์หุบกงพง”

รัฐบาลแต่ละชุดได้ดำเนินตามรอยพระยุคลบาทในเรื่องปฏิรูปที่ดินตามพระราชดำริของพระองค์มาเป็นลำดับ ตั้งแต่รัฐบาลชุดศาสตราจารย์ สัญญาธรรมศักดิ์ เสนอ และได้รับความเห็น

ชอบจากรัฐสภาให้ตรา พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ขึ้นช่วงที่ พ.ร.บ.ฉบับนี้ใช้บังคับ พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการพระราชทานที่ดินทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จำนวน 51,967 ไร่ 95 ตารางวา ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคกลาง แก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นประเดิมเริ่มต้น โดยมีพระราชประสงค์ให้ผู้เช่าที่ดินของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อยู่แต่เดิม ได้ทำกินในที่ดินนั้นต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน ตราบที่ยังยึดถืออาชีพเกษตรกรรมอยู่ แต่จะไม่มีการซื้อขายที่ดินนั้น

นอกจากนี้ ทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชดำริสแนะนำให้การส่งเสริมระบบสหกรณ์การเกษตร เพื่อ

ให้เกษตรกรช่วยเหลือกันเองและเป็นการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรให้ดีขึ้น จึงเป็นที่มาของการตั้งสหกรณ์การเกษตรเพิ่มขึ้นอีก 102 แห่ง ในปี 2520 เมื่อรวมกับสหกรณ์การเกษตรเดิมที่มีอยู่แล้ว ทำให้ทั่วประเทศมีสหกรณ์การเกษตรรวมจำนวนทั้งสิ้น 664 แห่ง

ทรงพระราชดำริต่อไปด้วยว่าเพื่อช่วยเกษตรกรในด้านพยุราคาข้าวและพืชผลอื่นๆ และช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับเกษตรกร ควรจัดให้มีการสร้างฉางข้าวและพืชผล เกษตรกรจะได้ไม่ต้องเร่งรัดขายข้าวและพืชผลในทันทีเมื่อมีฉางแล้ว เกษตรกรสามารถเก็บกักข้าวและพืชผลไว้ได้นานเพียงใดก็ได้เพื่อรอขายในยามที่ได้ราคาสูง รัฐบาลได้สนองพระราชดำริดังกล่าว ด้วยการ

ดำเนินโครงการจัดสร้างฉางข้าวและพืชผลขึ้นในสหกรณ์การเกษตรทั่วราชอาณาจักร โดยรัฐบาลออกค่าวัสดุให้ ส่วนการก่อสร้างนั้นสมาชิกสหกรณ์ลงแรงร่วมกันสร้างเอง ภายในเวลาหนึ่งปี มีฉางข้าวและพืชผลเพิ่มขึ้นใหม่อีก 500 ฉาง จากเดิมที่มีอยู่เพียง 300 ฉาง เพิ่มพื้นที่เก็บข้าวและพืชผล การเกษตร และเพิ่มรอยยิ้มให้กับเกษตรกรไทยได้อีกเป็นจำนวนมาก

เรื่องสำคัญที่สุดอีกเรื่องหนึ่งที่มีพระราชดำริเตือนรัฐบาลชุดของผม คือ ต้องช่วยบรรเทาความทุกข์ยากของพสกนิกรในชนบทและยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกร โดยมีพระราชดำรัสเตือนว่า มีความจำเป็นและเร่งด่วนที่จะต้อง “หาทางให้ชาวไร่ชาวนามีฐานะพอกินพออยู่” แต่สภาวะเศรษฐกิจขณะ

นั้นไม่เอื้ออำนวยให้รัฐบาลทำได้ทันทีอย่างเต็มที่ รัฐบาลจึงได้ดำเนินการเพื่อสนองพระราชดำริ 2 ทางด้วยกัน คือ

ทางแรก เสร็จจากกู้เงินจากรัฐบาลญี่ปุ่นมาพัฒนาชนบทและช่วยเหลือเกษตรกรเป็นพิเศษ รวม 5 โครงการ คือ โครงการสร้างถนนเข้าหมู่บ้าน สร้างชลประทานขนาดเล็ก สร้างสถานีอนามัย สร้างระบบไฟฟ้า และสร้างโรงเรียนในชนบท เป็นเงิน 4,000 ล้านบาท ซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นได้อนุมัติตามที่ขอและยังเพิ่มให้อีก 350 ล้านบาท

ทางที่สอง รัฐบาลได้ชักชวนให้ประชาชนร่วมในโครงการ “อาสาพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในฤดูแล้ง พ.ศ. 2520” โดยจะมีการสร้างและซ่อมแซมสะพาน ก่อสร้างงานชลประทานขนาดเล็ก และพัฒนาท้องถิ่นด้านอื่นไปพร้อมกันทั่ว

ราชอาณาจักร โครงการนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีมูลค่า 600 ล้านบาทเศษ

ข้อประทับใจผมอย่างยิ่งในเรื่องนี้ก็คือ มีน้ำพระราชหฤทัยเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เมื่อพระราชทานพระราชดำรัสแนะนำแล้ว ก็ทรงมอบให้เป็นภารกิจของรัฐบาลที่จะตัดสินใจดำเนินการต่อไป แต่ส่วนตัวผมเองตระหนักดีว่า ยังขาดประสบการณ์ในด้านต่างๆ จึงต้องอาศัยทั้งพระอัจฉริยภาพและความรอบรู้ที่ลุ่มลึกของพระองค์เป็นที่พึ่ง โดยกราบบังคมทูลรายงานถึงแผนงานของรัฐบาล รวมทั้งแนวทางการดำเนินงาน ความคืบหน้า และอุปสรรค ซึ่งผมก็ได้รับพระราชทานพระราชดำรัสแนะนำและพระมหากรุณาอันเป็นขวัญและกำลังใจจากพระองค์เสมอมา